

УДК 657.37:657.446

В. А. Рубейкін,
аспірант, Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ

ПОДАННЯ ЕЛЕКТРОННОЇ ЗВІТНОСТІ В УКРАЇНІ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

V. Rubeykin,
PhD student National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kiev

SUBMISSION OF ELECTRONIC REPORTING IN UKRAINE: ADVANTAGES AND DISADVANTAGES

У статті розглянуто питання формування та подання звітності засобами електронного зв'язку. Висвітлено основні переваги електронної форми подання та недоліки, які виникають у підприємства при поданні звітності до органів державної фіскальної служби.

The article deals with the formation and reporting by electronic means. The basic advantages of e-filing forms and disadvantages arising from the company when submitting reports to the state fiscal service.

Ключові слова: фінансова звітність, податкова звітність, електронна форма звітності, електронний підпис.

Key words: financial statements, tax statements, electronic reporting form, electronic signature.

АКТУАЛЬНІСТЬ

Процес формування звітності підприємства є завершальним етапом у визначенні ефективності діяльності суб'єкта господарювання та джерелом інформації для прийняття управлінських рішень різними державними структурами. Інформація, що сформована у звітності, може бути оперативно опрацьована у випадку її подання в електронній формі через мережу Інтернет.

Сьогодні складно уявити життя без сучасних інформаційних технологій. Завдяки їм комфортними стають не лише звичні речі, а й наш побут, покращуються умови роботи. Здавання звітності в електронному вигляді на сьогодні є дуже актуальним питанням.

Багато людей й досі остерігається новітніх комп'ютерних технологій, вважаючи, що це складний процес, до якого ще потрібно звикнути і, в якому потрібно розібратися. Дослідження теоретичних аспектів та оцінка практичних моментів представлення звітності в електронній формі досі залишається актуальним та потребує детального вивчення з метою удосконалення.

ДОСВІД ТА ЗДОБУТКИ ДОСЛІДНИКІВ У ВИЗНАЧЕНІЙ НАУКОВІЙ ПРОБЛЕМАТИЦІ

Інтерес до проблеми формування та подання звітності в системі електронного документообігу виявляли та оприлюднювали у своїх працях відомі науковці, а саме: Голов С.Ф., Жук В.М., Івахненко С.В., Мельник Т., Мельник П.В., Новицький А.М., Ріппа С.П. та інші. Завдяки їх праці було досліджено методика формування звітності засобами програмного забезпечення

та методи її обробки, питання подання звітності для полегшення функцій контролю та аналізу. Проте у зв'язку із проблемами незбалансованості програмного забезпечення, виявленими в процесі його практичного застосування, виникає необхідність у дослідженні особливостей подання звітності в електронному вигляді.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є дослідження теоретичних аспектів та оцінка практичних моментів представлення звітності в електронній формі.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Електронну форму звітності сьогодні мають змогу приймати практично всі державні установи, проте основним її користувачем є Державна фіскальна служба України. Через те, електронну звітність уособлюють, як правило, із податковою звітністю, надаючи їй наступне визначення: "...як простий, надійний і безпечний спосіб налагодження стосунків між податківцями та платниками податків" [1, с. 43].

Враховуючи, що податкові органи одночасно приймають фінансову і податкову звітність, спробуємо дослідити процедуру їх подання. Відповідно до п. 49.3 ст. 49 Податкового кодексу України, податкова декларація подається за вибором платника податків в один із таких способів:

- особисто платником податків або уповноваженою на це особою;
- надсилається поштою з повідомленням про вручення та з описом вкладення;

— засобами електронного зв'язку в електронній формі з дотриманням умови щодо реєстрації електронного підпису підзвітних осіб у порядку, визначеному законодавством [1, с. 43].

Основними переважаючими критеріями електронної форми подання звітності є оперативність та зручність, проте зважаючи на окремі позитиви необхідно вказати на ті проблеми, які виникають в процесі відправлення звітів та очевидні фінансові наслідки їх.

До основних переваг надання електронної звітності можна віднести такі як:

- економія робочого часу платників податків та коштів на придбання бланків звітних документів;

- економія часу на уникненні черг при традиційному поданні звітності;

- скорочення термінів проведення перевірки щодо правомірності заявлених до відшкодування сум ПДВ та забезпечення своєчасного їх відшкодування платнику податків;

- підтвердження доставки звітності;

- конфіденційність інформації;

- оперативність обробки отриманої інформації у податковому органі.

Незважаючи на вищенаведені переваги, електронна звітність має і недоліки. До них можна віднести такі, як:

- по інтернету можна здавати тільки ті звіти, які подаються в податкову інспекцію;

- за програмне забезпечення та послуги з передачі даних фірмі потрібно платити, а це додаткові витрати;

- відправка електронної декларації в фінансові служби залежить від стану технічної бази та роботи інтернет-провайдера, але іноді відбуваються збої в програмі і тоді звітність може не надійти до податкового органу;

- при поданні звітів в електронній формі є відсутність підтверджуючих квитанцій;

- якщо при заповненні електронного формату бухгалтер припустився помилки, які програма не змогла виявити через збої, документ не пройде вхідний контроль у податковій. В такому випадку бухгалтер муситиме надсилати декларацію повторно;

- при оперативній звірці документів іноді виявляють розбіжності отриманих даних з тими, які були представлені через збої програмного забезпечення. Через це доводиться дублювати всі звітні документи, представляючи їх в паперовому та електронному вигляді;

- також може виникнути ситуація, коли потрібно представити примірник звітності на папері зі штампом податкової інспекції. У цьо-

му разі бухгалтеру все одно доведеться їхати в податкову з паперовими примірниками.

Податкова звітність за критерієм звітування може бути: звітною — у випадку подання за термінами, передбаченими для відповідного звітного періоду; новою звітною — у випадку, коли протягом терміну подання платник подав звітну декларацію та виявив помилки будь-якого змісту, які він має право виправити до встановленого терміну подання звітності; уточнюючою — у випадку, коли подається декларація з виправленими помилками після останнього терміну подання для відповідного звітного періоду.

Обов'язковою умовою подання електронної звітності є реєстрація електронного підпису посадових осіб у встановленому законодавством порядку. Для формування та подання платниками податків податкової звітності та реєстрів податкових накладних в електронному вигляді спочатку платник податків звертається до податкової інспекції за місцем перебування на податковому обліку та укладає договір про визнання електронних документів між платником податків та ДФС.

Податкова інспекція видає два екземпляри договору та записує на електронний носій платника податків програмне забезпечення. Платник податків може отримати в податковій або на сайті ДФС України договір і програмне забезпечення, а також відкриті ключі податкової.

До податкової інспекції платник подає підписані та скріплені печаткою два примірники договору та посилені сертифікати відкритих ключів. Після звірки реквізитів, зазначених у договорі, з реєстраційними даними платника податків та занесення відкритих ключів платника до бази, податковий інспектор повертає платнику податків його електронний носій та видає один примірник договору [2].

Програмне забезпечення ОРЗ, в якому формується податкова та фінансова звітність, не дає можливості формувати новий звітний та/або уточнюючий документ щодо окремих звітних форм, а саме при заповненні: всіх форм фінансової звітності, Звіту про використання платниками податку на прибуток підприємств вивільнених коштів, Звіту про суми податкових пільг, Розрахунку частини чистого прибутку (доходу), що підлягає сплаті до державного бюджету державними унітарними підприємствами та їх об'єднаннями тощо. Тому у випадку здійснення камеральних перевірок податкової та фінансової звітності та при порівнянні показників між звітними формами органами державної податкової служби, виникає ситуація, коли платнику необхідно надавати пояс-

нення щодо виявлених розбіжностей, які він, практично не може виправити електронною звітністю [3].

Наступна проблема, яка виникає через неухважність платника, пов'язана з невірним збереженням звітної форми. Так сформована як "звітна" декларація, може бути помилково збережена і відправлена платником як "нова звітна" і навпаки та або збережена як "уточнююча". Наслідками такої необережності в останній термін подання звітності є її неприйняття і, як результат, - застосування фінансових санкцій за несвоєчасне подання. Отже, програмне забезпечення не дозволяє здійснювати контроль за правильністю збереження звітних форм.

Результатом підтвердження звітних форм до органів податкової служби є одержання квитанцій. Перша квитанція засвідчує факт доставки звітності та її збереження на центральному рівні, а друга — факт її прийняття. Квитанції повинні надходити в день надсилання звітності протягом нетривалого часу. Проте, при поданні звітності в останні терміни, квитанції надходять із великим запізненням. Досить часто, як свідчить практика, у другій квитанції може бути інформація, що звіт не прийнятий, а про це платник може дізнатись лише на наступний день, коли вже будуть застосовуватись штрафні санкції за несвоєчасне подання.

ВИСНОВКИ ЩОДО ПОДАЛЬШОГО РОЗВИТКУ ТА ВИКОРИСТАННЯ НАУКОВИХ РОЗРОБОК У ЗАЗНАЧЕНІЙ СФЕРІ ДОСЛІДЖЕНЬ

Отже, використання електронної звітності має як позитивні, так і негативні сторони. Якщо проаналізувати наведений перелік переваг та недоліків надання звітності у електронній формі, то можна зробити висновок, що головним чином електронна звітність економить час, а основним фактором виникнення недоліків виступають можливі технічні неполадки.

Зважаючи на пришвидшення економічних операцій з кожним днем, електронна звітність є невід'ємною необхідністю організації обліку та вимогою часу.

За умови високого рівня технічної бази та програмного обслуговування, переваги від використання системи подання податкової звітності в електронному вигляді перевищать її недоліки.

Література:

1. Мельник Т. Податкова звітність в електронному вигляді: теорія і практика [Текст] / Т. Мельник // Бухгалтерський облік і аудит. — 2008. — № 10. — С. 43—47.

2. Пащенко Ю.Г. Електронна звітність податківців // Інтернет газета "Igris". [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.igris.com.ua/news/elektronna_zvitnist_podatkivciv/2011-10-17-565

3. Мельничук О. Подання звітності в електронному вигляді // Інтернет сторінка "Sophus" [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://sophus.at.ua/publ/2014_05_22_23_kampodilsk/sekcija_6_2014_05_22_23/podannja_zvitnosti_v_elektronnomu_vigljadi_perevagi_ta_nedoliki/64-1-0-1040

4. Податковий кодекс України: за станом на 1.08.2015 р. [Електронний ресурс] // Верховна Рада України; Кодекс України, Закон, Кодекс від 02.12.2010 № 2755-VI. — Режим доступу: <http://www.zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/>

5. Горлівська об'єднана державна податкова інспекція [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.dps0503.dn.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=165&Itemid=124

6. Шкодкіна Ю.М. Електронна звітність: переваги та недоліки [Електронний ресурс] / Ю.М. Шкодкіна. — Режим доступу: <http://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/28111/1/Shkodkina.pdf>

References:

1. Mel'nyk, T. (2008), "Tax records in electronic form: theory and practice", Accounting and Auditing, vol. 10, pp. 43—47.

2. Paschenko, Yu.H. (2011), "Electronic tax reporting" Online newspaper "Igris", available at: http://www.igris.com.ua/news/elektronna_zvitnist_podatkivciv/2011-10-17-565 (Accessed 16 Nov 2015).

3. Mel'nychuk, O. (2014), "Filing reports electronically", SOPHUS Naukovyj klub, available at: http://sophus.at.ua/publ/2014_05_22_23_kampodilsk/sekcija_6_2014_05_22_23/podannja_zvitnosti_v_elektronnomu_vigljadi_perevagi_ta_nedoliki/64-1-0-1040 (Accessed 16 Nov 2015).

4. Verkhovna Rada of Ukraine (2010), "Tax Code of Ukraine", available at: <http://www.zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/> (Accessed 16 Nov 2015).

5. Gorlivka united state tax inspectorate (2015), available at: <http://dn.sfs.gov.ua/okremistorinki/struktura/73780.html> (Accessed 16 Nov 2015).

6. Shkodkina, Y.M. (2015), "Electronic reporting: advantages and disadvantages", available at: <http://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/28111/1/Shkodkina.pdf> (Accessed 16 Nov 2015).

Стаття надійшла до редакції 08.11.2015 р.